

Bryssel 10.7.2023
COM(2023) 402 final

2023/0237 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

Euroopan tilastoista annetun asetuksen (EY) N:o 223/2009 muuttamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{SEC(2023) 269 final} - {SWD(2023) 240 final} - {SWD(2023) 241 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Euroopan unionin kehityksen myötä Euroopan tilastoilla on vuodesta 1953 lähtien ollut yhä tärkeämpi rooli EU:n toimien, politiikkojen ja säädösten tukemisessa suunnittelusta ja täytäntöönpanosta seurantaan ja arviointiin asti.

Euroopan tilastoja koskevan nykyisen oikeudellisen kehyksen muodostaa asetus (EY) N:o 223/2009, jonka Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät vuonna 2009. Asetusta tarkistettiin vuonna 2015 Euroopan tilastojärjestelmän (ESS) yleisen hallinnon ja erityisesti sen ammatillisen riippumattomuuden vahvistamiseksi. Tämä lujempi hallintotapa on sittemmin osoittautunut tehokkaaksi.

Rahoituskriisin, muuttoliikekriisin ja covid-19-pandemian, joita seurasi Venäjän Ukrainaan kohdistama hyökkäys, myötä on kuitenkin yhä kuuluvammin vaadittu entistä ajantasaisempia ja yksityiskohtaisempia tilastoja, jollaisia EU tarvitsee päätöksenteon tueksi ja pystyäkseen reagoimaan kriiseihin parhaalla mahdollisella tavalla. EU on viime aikoina tehnyt useita lainsäädäntöaloitteita kattavien kriisinhallintamekanismien rakentamiseksi. Esimerkkejä tästä ovat pelastuspalvelumekanismi, terveyshätätilanteiden valmiusviranomaisen (HERA), dynaaminen markkinakorjausmekanismi ja sisämarkkinoiden hätäapuväline (SMEI).

Euroopan tilastojärjestelmän toimintaympäristöä muokkaa liki kaikkialle ulottuva digitalisaatio, joka on luonut paitsi uusia tietotarpeita myös lukuisia digitaalisia tietolähteitä. Näitä lähteitä voidaan hyödyntää jo nyt, ja ne voivat auttaa tuottamaan eurooppalaisia tilastoja, joilla voidaan vastata näihin tarpeisiin tehokkaammin, laajemmin ja nopeammin. Tämä voi puolestaan lisätä talouskasvua, vauhdittaa innovointia sekä tukea demokraattista vastuuvollisuutta ja yhteiskunnan yleistä hyvinvointia.

Tämän seurauksena Euroopan tilastojen käyttäjien odotukset ovat muuttuneet. Käyttäjät haluavat yksityiskohtaisempia tietoja, jotka tuotetaan nopeammin ja tiheämmin ja jotka tarjoavat syvällisempiä näkemyksiä näyttöön perustuvien EU:n toimintapolitiikkojen tueksi. Myös uusista tietosuojasäännöistä (yleinen tietosuoja-asetus) ja uusista yksityisyyden suojaa koskevista parametreista on tullut keskeisiä tässä uudessa ympäristössä. Koska Euroopan tilastojen nykyiset tuotantomenetelmät rajoittuvat perinteisiin tietolähteisiin (esim. kyselyihin ja hallinnollisiin rekistereihin), näihin kasvaviin vaatimuksiin on vaikea tai jopa mahdoton vastata, vaikka tilastoviranomaisille onkin osoitettu lisäresursseja.

Tämän ehdotuksen yleisenä tavoitteena on sen vuoksi tehdä Euroopan tilastoja sääntelevästä oikeudellisesta kehyksestä sellainen, että se vastaa tulevaisuuden tarpeisiin ja parantaa merkittävästi Euroopan tilastojärjestelmän kykyä vastata tietotarpeisiin. Näin Euroopan tilastojärjestelmä pystyy tuottamaan merkityksellisempiä, nopeammin saatavilla olevia ja yksityiskohtaisempia tilastoja. Tämä parantaa tehokkuutta ja vähentää jäsenvaltioille ja kyselyihin vastaajille aiheutuvia kustannuksia ja rasitteita. Aloitteella pyritään myös tarjoamaan Euroopan tilastojärjestelmälle järjestely ja välineet, joiden avulla se voi reagoida nopeasti, kollektiivisesti ja koordinoitusti kiireellisiin tietotarpeisiin kriisiaikoina.

Ehdotuksella pyritään erityisesti antamaan tilastoviranomaisille mahdollisuus hyödyntää digitaalisten tietolähteiden ja teknologioiden koko potentiaali siten, että niitä voidaan käyttää myös Euroopan tilastoissa. Ehdotus auttaa parantamaan Euroopan tilastojärjestelmän tehokkuutta ja vaikuttavuutta edistämällä tietojen yhteiskäyttöä ja vahvistamalla sen koordinoitua. Samalla pidetään tiukasti huolta tilastosalaisuudesta ja tietosuojasta, päivitetään tilastojärjestelmän kumppanien tehtäviä, hahmotellaan keinoja hyödyntää digitaalista

muutosta tekemään tilastojen tuottamisesta kustannuksiinsa nähden tehokkaampaa ja keventämään sen aiheuttamaa rasitetta. Lisäksi esitetään uusia tehtäviä, joita tilastoviranomaiset voisivat hoitaa kehittyvissä eurooppalaisissa ja kansallisissa dataekosysteemeissä. Kaikissa toimissa noudatetaan täysimääräisesti toissijaisuusperiaatetta.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ehdotus on täysin yhdenmukainen tilastoja koskevan EU:n lainsäädännön nykyisten säännösten kanssa.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Tämä ehdotus on yhdenmukainen seuraavia koskevien voimassa olevien sääntöjen kanssa:

- henkilötietojen käsittely (mukaan lukien yleinen tietosuoja-asetus)
- tehostetut mekanismit tietojen saatavuuden parantamiseksi (datanhallinta-asetus)
- yleinen lähestymistapa tietojen asettamiseen julkisen sektorin elinten saataville poikkeustilanteissa parhaillaan käsiteltävänä olevan datasäädösehdotuksen mukaisesti
- yksityisyyden ja viestinnän luottamuksellisuuden sekä kaikkien päätelaitteelle tallennettujen ja sieltä saatavien tietojen (henkilötietojen tai muiden kuin henkilötietojen) suojaaminen (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi, joka korvataan sähköisen viestinnän tietosuoja-asetuksella, josta Euroopan parlamentti ja neuvosto parhaillaan neuvottelevat).

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 338 artiklan 1 kohta. Euroopan parlamentti ja neuvosto päättävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen unionin toiminnan kannalta tarpeellisten tilastojen tuottamisen edellyttämistä toimenpiteistä.

SEUT-sopimuksen 338 artiklan 2 kohdassa vahvistetaan Euroopan tilastojen tuottamista koskevat vaatimukset ja todetaan, että niiden laatimisessa noudatetaan puolueettomuutta, luotettavuutta, objektiivisuutta, tieteellistä riippumattomuutta, kustannustehokkuutta ja tilastosalaisuutta ja että tilastojen laatimisesta ei saa aiheutua kohtuutonta rasitetta talouden toimijoille.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Toissijaisuusperiaatetta sovelletaan, koska asia, jota ehdotus koskee, ei kuulu EU:n yksinomaiseen toimivaltaan. EU ryhtyy toimiin vain silloin, kun toiminta EU:n tasolla on tuloksellisempaa kuin kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla.

Jotta Euroopan tilastojärjestelmä voisi tuottaa merkityksellisempiä, ajantasaisempia ja yksityiskohtaisempia Euroopan tilastoja, tarvitaan EU:n tason säännöksiä uusien tietolähteiden saattamiseksi kansallisten tilastolaitosten ja komission (Eurostat) käyttöön, jotta ne voivat laatia Euroopan tilastoja kestäväällä tavalla.

Tällä hetkellä tilanne on se, että sikäli kuin jäsenvaltiot sallivat yksityisten tahojen hallussa olevien tietojen uudelleenkäytön virallisissa tilastoissa, edellytykset ja suojatoimet vaihtelevat maasta toiseen. Yhdenmukainen lähestymistapa EU:n tasolla toisi oikeudellista selkeyttä ja varmistaisi, että yksityisiä tietojen haltijoita, jotka toimivat useissa jäsenvaltioissa, kohdeltaisiin oikeudenmukaisesti.

Jotta Euroopan tilastojärjestelmä pystyisi reagoimaan kriiseihin, Euroopan tilastoja koskevaan yleiseen lainsäädäntökehykseen olisi sisällytettävä erityisiä viittauksia, jotka mahdollistavat nopean reagoinnin EU:n tasolla ja varmistavat myös, että reagointi on tilastojen suhteen johdonmukaista kaikissa jäsenvaltioissa. Ehdotettava reagointimekanismi tehostaisi toimintaa, kun tilastoihin liittyvä koordinointi paranisi. Kansallisten tilastoviranomaisten toimivaltaan ja vastuisiin ei puututtaisi. Mekanismilla voitaisiin yhdessä jo käytössä olevien EU:n kriisinhallintavälineiden kanssa huolehtia siitä, että käytettävissä on ajantasaisia ja merkityksellisiä tilastoja, joiden pohjalta näiden välineiden puitteissa voidaan tehdä tietoon perustuvia päätöksiä.

Yrityksille ja kansalaisille aiheutuvan taakan keventämiseksi ja tehokkuuden ja laadun parantamiseksi Euroopan tilastojärjestelmän prosessit on optimoitava. Näihin prosesseihin kuuluvat tiedonkeruu- ja tietojenjakojärjestelyt, jotka liittyvät useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa esiintyviin ilmiöihin, kuten monikansallisten yritysten toimintaan.

Jos EU:n tasolla ei toteuteta uusia lainsäädäntötoimia, ongelmat jatkuvat ja saattavat vähitellen pahentua, kun otetaan huomioon yhteiskunnan digitalisaation eteneminen ja muutokset käyttäjien tarpeissa.

Tämän vuoksi EU voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa esitetyn toissijaisuusperiaatteen mukaisesti.

- **Suhteellisuusperiaate**

Ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen seuraavista syistä:

Ehdotuksella pyritään mukauttamaan Euroopan tilastojärjestelmä tulevaisuuden tarpeisiin. Sen on arvioitu soveltuvan tähän tarkoitukseen, ja sen kokonaishyödyt yhteiskunnalle ovat huomattavasti suuremmat kuin kokonaiskustannukset, kuten vaikutustenarviointi osoittaa. Erityisillä menettelytakeilla varmistetaan, että suhteellisuusperiaatetta sovelletaan tarkistetun asetuksen (EY) N:o 223/2009 täytäntöönpanon kaikissa vaiheissa.

Aloite on oikeasuhteinen, koska sillä ainoastaan puututaan esteisiin, jotka haittaavat ajantasaisempien ja yksityiskohtaisempien Euroopan tilastojen laatimista. Aloitteessa ovat mukana myös kansalliset viranomaiset, ja siinä hyödynnetään niiden työtä ja vahvistetaan Euroopan tilastojärjestelmän sidosryhmien tiivis osallistuminen. Parhaaksi arvioitu toimintavaihtoehto ei ylitä sitä, mikä on tarpeen perussopimusten tavoitteiden saavuttamiseksi.

- **Sääntelytavan valinta**

Koska ehdotuksen kohde sisältyy jo asetukseen, jota tällä ehdotuksella muutetaan, sopivin väline on asetus.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Ehdotusta valmisteltaessa sidosryhmiä kuultiin eri tavoin. Julkisessa kuulemisessa kerättiin sidosryhmiltä näkemyksiä vaihtoehdoista, joilla varmistetaan, että Euroopan tilastot soveltuvat tulevaisuuteen. Palautetta saatiin useilta sidosryhmiltä. Niiden näkemykset esitetään yksityiskohtaisesti vaikutustenarviointia koskevan komission yksiköiden valmisteluasiakirjan liitteessä.

Ehdotuksesta järjestettiin julkinen kuuleminen 19. heinäkuuta – 25. lokakuuta 2022.¹ Vastauksia saatiin yhteensä 204. Vastajaat ilmaisivat kannattavansa EU:n tason toimia, joilla yksityisen sektorin hallussa olevat digitaaliset tiedot asetetaan saataville Euroopan virallisten tilastojen tuottamiseksi. Vastajista 83 prosenttia piti tätä erittäin tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Vastajista 11 prosenttia katsoi, että Euroopan viralliset tilastot vastaavat riittävän hyvin käyttäjien kasvavaan kysyntään, myös yleisten hätätilanteiden ja kriisien aikana, kun taas 72 prosentin mielestä reagointikyky ei nykyisellään ole riittävän hyvä. Mitä tulee tarkoituksiin, joita varten helpommasta ja järjestelmällisemmästä tietojen yhteiskäytöstä tilastoviranomaisten välillä olisi hyötyä Euroopan tilastojärjestelmässä, 72 prosenttia vastajista piti hyödyllisenä vastaustaakan keventämistä ja jo kerättyjen tietojen uudelleenkäytön mahdollistamista. Lisäksi 85 prosenttia vastajista oli samaa mieltä tai vahvasti samaa mieltä siitä, että tilastoviranomaisten olisi annettava ammattimaista neuvontaa ekosysteemissään toimiville organisaatioille tietoihin ja tietojenkäsittelyyn liittyvissä kysymyksissä. Näitä ovat esimerkiksi laatu, tietojen uudelleenkäyttö, teollis- ja tekijänoikeudet, luottamuksellisuus, tietoturva ja metatiedot.

Sidosryhmien näkemyksiä kerättiin myös tutkimuksessa, joka tehtiin Euroopan tilastoista annetun asetuksen (EY) N:o 223/2009 tarkistamista koskevan vaikutustenarvioinnin tueksi ja perustui muun muassa loka–marraskuussa 2022 toteutettuihin sidosryhmähaastatteluihin, 5. lokakuuta – 7. marraskuuta 2022 toteutettuun verkkokyselyyn ja 8. marraskuuta 2022 järjestettyyn sidosryhmien verkkoseminaariin.

Yhteenvedona voidaan todeta, että Euroopan tilastojen käyttäjät ja tuottajat ilmaisivat kannattavansa asetuksen (EY) N:o 223/2009 tarkistamista tämän ehdotuksen mukaisesti. Tilastojen tuottajat (eli Euroopan tilastojärjestelmän kumppanit) nostivat kuitenkin esiin talousarviovaikutukset. Myös kansalaiset kannattivat tarkistamista, kun otetaan huomioon siitä yhteiskunnalle koituvat merkittävät hyödyt. Koska Euroopan tilastoissa käytettävät yksityisen sektorin tiedot voivat olla myös henkilötietoja, he kuitenkin vaativat vahvoja luottamuksellisuustakeita vaikka totesivatkin, että Euroopan tilastojärjestelmä tarjoaa jo hyvin vankat suojaustoimet luottamuksellisuuden osalta.

Yrityksille voi tietojen haltijoina koitua kustannuksia, ja ne katsovat, että niiden etujen kunnioittaminen on olennaisen tärkeää. Ne suhtautuivat kuitenkin myönteisesti parhaaksi arvioituun vaihtoehtoon edellyttäen, että kustannusten korvaamista koskevaan kysymykseen löydetäisiin oikeudenmukainen ratkaisu. Kaikki arvostavat sitä, että yrityksille ja kotitalouksille aiheutuvaa rasitetta voidaan vähentää korvaamalla kyselytutkimuksia käyttämällä uusia tietolähteitä.

Lisäksi Euroopan tilastojärjestelmä on vuosien ajan toistuvasti kehottanut tarkastelemaan kysymystä yksityisten tahojen hallussa olevien tietojen saatavuudesta tilastotarkoituksiin Euroopan tasolla. ESS esitti tällaisen pyynnön marraskuussa 2017 julkaistussa kannanotossaan,² joka koskee pääsyä yksityisten tahojen hallussa oleviin, yleistä etua koskeviin tietoihin, ja toisti sen tuoreemmassa kannanotossaan,³ joka koskee ehdotusta tulevaksi datasäädökseksi.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ehdotuksen tukena käytettiin useita asiakirjoja, selvityksiä, suosituksia, konferensseja ja muuta asiantuntijatietoa, kuten seuraavia:

¹ Tarkempaa tietoa löytyy *Kerro mielipiteesi -sivustolta*.

² European Statistical System position paper on access to privately held data which are of public interest, marraskuu 2017.

³ European Statistical System (ESS) position paper on the future Data Act, kesäkuu 2021.

- asiantuntijaryhmän raportti uusien tietolähteiden käytön helpottamisesta virallisissa tilastoissa: ”Empowering society by reusing privately-held data for official statistics – a European approach⁴
- Euroopan tilastoista annetun asetuksen (EY) N:o 223/2009 tarkistamista koskevan vaikutustenarvioinnin tueksi tehty tutkimus
- puheenjohtajavaltio Ranskan Lyonissa 7.–8. huhtikuuta 2022 järjestämä korkean tason kokous aiheesta ”Euroopan tilastojärjestelmän mukauttaminen tulevaisuuden vaatimuksiin”
- Luxemburgissa 18. toukokuuta 2022 järjestetty Euroopan tilastojärjestelmään kuuluvien kansallisten tilastolaitosten puheenjohtajien ja pääjohtajien kokous, jossa paneuduttiin tarkemmin kahteen aiheeseen eli yksityisten tahojen hallussa olevien tietojen kestävään saatavuuteen sekä ESS-järjestelmässä tapahtuvaan tietojen yhteiskäyttöön Euroopan tilastojen tuottamiseksi.

- **Vaikutustenarviointi**

Ehdotukseen liittyy vaikutustenarviointi, joka toimitettiin Euroopan komission sääntelyntarkastelulautakunnalle 14. joulukuuta 2022 ja 6. maaliskuuta 2023. Lautakunta antoi 27. maaliskuuta 2023 myönteisen lausunnon tietyin varauksin. Dynaamisen perusskenaarion (vaihtoehto 0), jossa otetaan huomioon laajempi eurooppalainen datastrategia ja johon ei sisälly asetuksen (EY) N:o 223/2009 tarkistamista, lisäksi arvioitiin kahta muuta lainsäädäntövaihtoehtoa: vaikutuksiltaan lievähköjä sääntelytoimia sisältävää vaihtoehtoa 1 ja pitemmälle menevää vaihtoehtoa 2, jossa asetettaisiin velvollisuuksia tietojen haltijoille ja jäsenvaltioiden tilastoviranomaisille. Kutakin toimintavaihtoehtoa varten määriteltiin useita erityisiä politiikkatoimia.

Näiden kolmen toimintavaihtoehdon vertaileva arviointi osoitti, että perusskenaariossa (vaihtoehto 0) tulos jää vaikuttavuuden, tehokkuuden ja johdonmukaisuuden suhteen heikoimmaksi. Parhaalta vaikuttaisi toimintavaihtoehto 1, ja toimintavaihtoehto 2 asettuisi muiden kahden välimaastoon. Tämä pätee kaikkiin tavoitteisiin. Toimintavaihtoehto 1 on vaihtoehtoon 2 verrattuna vähemmän vaikuttava mutta tehokkaampi ja johdonmukaisempi. Lisäksi se on helpommin toteutettavissa ja nauttii sidosryhmien tukea. Vaihtoehto 1 on näin ollen selvästi nousemassa parhaaksi.

Parhaaksi arvioituun vaihtoehtoehtoon kuuluu toimenpiteitä, joilla

- i) varmistetaan digitaalisten tietolähteiden kestävä ja oikeudenmukainen käyttö Euroopan tilastoissa ottamalla käyttöön mekanismi, jolla yksityisiä tietojen haltijoita voidaan sitovasti vaatia sallimaan hallussaan olevien tietojen uudelleenkäyttö Euroopan tilastojen kehittämistä ja tuottamista varten
- ii) annetaan mahdollisuus käynnistää suoraan EU:n tasolla toteutettavia tilastotoimia vastauksena kriiseihin ja poikkeuksellisiin olosuhteisiin
- iii) annetaan Euroopan tilastojärjestelmän kumppaneille valtuudet jakaa keskenään tietoja tilastotarkoituksiin, kun se on tarkoituksenmukaista ja perusteltua
- iv) annetaan komissiolle (Eurostatille) lupa jakaa tietoja kansallisten tilastolaitosten kanssa suojatun infrastruktuurin kautta
- v) annetaan kansallisille tilastolaitoksille mahdollisuus huolehtia tietojen hallinnoinnista omissa tietoekosysteemeissään ja parannetaan siten tietojen yhteenkäytettävyyttä ja standardointia.

⁴ Final expert group report on Empowering society by reusing privately held data for official statistics - A European approach, 2022 edition.

- **Perusoikeudet**

Vaikutustenarvioinnissa ei ole havaittu välittömiä vaikutuksia perusoikeuksiin. Ainoa perusoikeus, joka voi olla epäsuorasti uhattuna, on tietosuojaja, kun edistetään tietojen yhteiskäyttöä ja vahvistetaan koordinoitua Euroopan tilastojärjestelmässä. Tällainen tehostettu tietojen yhteiskäyttö järjestetään kuitenkin niin, että tilastosalaisuus ja tietosuojaja turvataan tiukasti. Tämän asetuksen mukaisessa henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan kaikkia tietosuojalainsäädännössä, kuten asetuksessa (EU) 2016/679⁵ ja asetuksessa (EU) 2018/1725,⁶ säädettyjä ehtoja ja sääntöjä.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole talousarviovaikutuksia.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Euroopan parlamentin ja neuvoston odotetaan hyväksyvän asetusehdotuksen vuonna 2024, ja komission täytäntöönpanotoimenpiteet on tarkoitus hyväksyä pian sen jälkeen. Asetusta sovelletaan sellaisenaan kaikissa EU:n jäsenvaltioissa, eikä toteuttamissuunnitelmia tarvita.

Kuten vaikutustenarvioinnissa todetaan, hyväksytyt asetuksen täytäntöönpanoa seurataan ja arvioidaan säännöllisesti. Vaikutustenarviointi sisältää myös seurantajärjestelyjä, mukaan lukien käytettävät indikaattorit.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Otetaan käyttöön uusia keskeisiä määritelmiä tai mukautetaan olemassa olevia määritelmiä (3 artiklan muuttaminen)

Ehdotetaan, että otetaan käyttöön uusi 'usean lähteen tilastojen' määritelmä, jotta voidaan ottaa huomioon, että Euroopan tilastojen laatimisessa voidaan käyttää eri tietolähteiden yhdistelmää. Näin tilastoviranomaiset voivat etsiä kaikkein tarkoituksenmukaisimpia ja kustannustehokkaimpia ensisijaisia tietolähteitä Euroopan eri virallisten tilastojen kehittämistä ja tuottamista varten.

Jotta voidaan ottaa paremmin huomioon Euroopan tilastojärjestelmän toimintaympäristöä leimaavat digitaalisen aikakauden realiteetit, ehdotetaan myös uusia määritelmiä, kuten 'tiedot', 'metatiedot', 'tietojen haltija', 'tietojen jakaminen' ja 'tietolähde'. Lisäksi on mukautettava nykyistä 'tilastotarkoitusten' määritelmää siten, että tilastoviranomaisten tutkimustoiminta tai otantakehikoiden laatiminen luetaan nimenomaisesti osaksi tällaisia tilastotarkoituksia.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojaja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

Lisätään Euroopan tilastojärjestelmän valmiuksia reagoida nopeasti, kollektiivisesti ja koordinoitusti kiireellisiin tietotarpeisiin kriisiaikoina (uusi 16 a artikla)

Entistä yksityiskohtaisempien ja ajantasaisempien, usein lähes reaaliaikaisten virallisten tilastojen tarve kasvaa yleisestikin, mutta erityisen tärkeitä ne ovat kriisiaikoina, kuten covid-19-pandemian ja Venäjän Ukrainaan kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen aiheuttaman energiakriisin aikana on havaittu. Tavanomaisen suunnittelusyklin aikana uuden tilaston kehittäminen kestää yleensä useita vuosia, mutta jos niitä tarvitaan kiireesti ja ne katsotaan tärkeiksi, on voitava käyttää nopeutettua ratkaisua, joka tarjoaa asianmukaiset takeet kaikille kumppaneille ja tuloksena saatavien tilastotietojen laadulle ja yhdenmukaisuudelle. Euroopan tilastojärjestelmän on pystyttävä reagoimaan nopeammin tai innovatiivisemmin, jotta Euroopan tilastoilla voidaan vastata sellaisiin poikkeuksellisiin ja suunnittelemattomiin poliittisiin tarpeisiin, joita ei voida täyttää Euroopan tilasto-ohjelman seitsenvuotisen ohjelmasuunnittelun puitteissa. Komission mahdollisuus hyväksyä erityisiä toimia Euroopan tilasto-ohjelman toteuttamiseksi asetuksen (EY) N:o 223/2009 14 artiklan 2 kohdan mukaisesti ei näin ollen riitä.

Sen vuoksi ehdotetaan uutta säännöstä, jossa säädetään mahdollisista Euroopan tason tilastotoimista, joilla voidaan vastata kiireellisiin tietotarpeisiin, joita syntyy kriisiaikoina ja unionin lainsäädännössä vahvistettujen menettelyjen mukaisesti aktivoitujen hätämekanismien tuloksena.

Tällaisissa tilanteissa komission (Eurostatin) olisi harkittava väliaikaisia tilastotoimia, jotka käynnistetään ja toteutetaan Euroopan tasolla tiiviissä yhteistyössä ESS-komitean kanssa. Poliittisten sidosryhmien ja poliittisten päättäjien hyötynä tällaisesta Euroopan tilastojärjestelmän välittömästä reagoinnista olisivat riittävän ajoissa saadut tilastotiedot ja näkökulmat, jotka ovat vertailukelpoisia kaikissa EU:n jäsenvaltioissa.

Näihin tilastotoimiin voi kuulua tilastojen tuottaminen uusien tilapäisten tiedonkeruiden perusteella tai olemassa oleviin tietoihin perustuvien lisätietojen tarjoaminen. Toimiin voi sisältyä myös uusien menetelmien kehittämistä ja muita koordinoituja toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan kriisiaikoina toimitettujen Euroopan tilastojen jatkuvuus, johdonmukaisuus ja vertailukelpoisuus.

Määrittäessään tilastotoimen tarvetta komissio (Eurostat) tiedottaa asiasta ja kuulee ESS-komiteaa oikea-aikaisesti ja avoimesti. Kansalliset tilastolaitokset voivat päättää liittyä tilastotoimiin ja osallistua niihin. Komissiolle olisi myös siirrettävä valta antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa täsmennetään kyseisten tilastotoimien aika-, tiheys- ja laatuvaatimukset.

Mekanismilla voitaisiin yhdessä jo käytössä olevien EU:n kriisinhallintavälineiden kanssa huolehtia siitä, että käytettävissä on ajantasaisia ja merkityksellisiä tilastoja, joiden pohjalta näiden välineiden puitteissa voidaan tehdä tietoon perustuvia päätöksiä.

Parannetaan hallinnollisten tietojen ajantasaista saatavuutta Euroopan tilastoja varten (17 a artiklan muuttaminen)

Ehdotuksella tiukennettaisiin vaatimusta, jonka mukaan Euroopan tilastojen kehittämisen, tuottamisen ja jakelun kannalta merkityksellisistä hallinnollisista tietolähteistä vastaavat kansalliset julkiset elimet tarjoavat kansallisille tilastolaitoksille ja muille kansallisille viranomaisille⁷ pääsyn näihin hallinnollisiin tietoihin ja oikeuden niiden uudelleenkäyttöön ja integroimiseen maksutta ja viipymättä ja sellaisella tiheydellä, että nämä voivat tuottaa ja

⁷ Asetuksen (EY) N:o 223/2009 4 artiklan mukaan kumppanuuden eli EES:n muodostavat kansallisten tilastolaitosten ja Eurostatin kanssa muut kansalliset viranomaiset.

toimittaa tilastoja komissiolle (Eurostatille) unionin tilastolainsäädännössä vahvistettujen määräaikojen ja laatuvaatimusten mukaisesti.

Lisäksi tekstiin lisätään täsmennys, jonka mukaan komissiolla (Eurostatilla) on pyynnöstä oltava viipymättä pääsy unionin elinten ja virastojen ylläpitämien tietokantojen ja yhteentoimivuusjärjestelmien sisältämiin tietoihin ja metatietoihin ja oikeus niiden uudelleenkäyttöön ja integroimiseen, kun se on tarpeen Euroopan tilastojen kehittämiseksi, tuottamiseksi ja jakelemiseksi. Tätä varten komissio (Eurostat) tekee yhteistyötä asiaan liittyvien unionin elinten ja virastojen kanssa määrittääkseen vaadittavat räätälöidyt tiedot ja metatiedot, tietojen uudelleenkäytön toimintatavat sekä tarvittavat fyysiset ja loogiset suojaustoimet.

Varmistetaan digitaalisten palvelujen sivutuotteena syntyvien yksityisten tahojen hallussa olevien tietojen kestävä saatavuus Euroopan tilastoja varten (uudet 17 b, 17 c, 17 d ja 17 e artikla)

Euroopan tilastojen tuotantoa koskevan III luvun uusissa 17 b, 17 c, 17 d ja 17 e artiklassa ehdotetaan, että yksityisille tietojen haltijoille asetetaan velvollisuus asettaa pyynnöstä tiedot kansallisten tilastolaitosten tai komission (Eurostat) saataville tietyin edellytyksin. Ehdotettu mekanismi muodostaa Euroopan tasolla oikeasuhteisen, rajoitetun ja ennakoitavan kehyksen, joka on tehokas näiden tietojen saattamisessa saataville Euroopan tilastojen tuottamista varten ja jolla samalla varmistetaan oikeusvarmuus ja minimoidaan yrityksille aiheutuva vastausrasite. Tämä mekanismi ei kuitenkaan vaikuta alakohtaisessa lainsäädännössä tilastovastaajille asetettuihin raportointivelvollisuuksiin eikä tietojen haltijoiden velvollisuuteen asettaa tietoja saataville poikkeuksellisten tarpeiden perusteella datasäädöksen⁸ mukaisesti.

Ehdotuksessa esitetään kaksivaiheista perustelumenettelyä, jossa tarve käyttää uutta tietolähdettä on ensin vahvistettava Euroopan tilastojen vuotuisessa työohjelmassa. Vuotuisessa työohjelmassa esitettävät perustelut olisivat ennakoedellytys toisessa vaiheessa, jossa kansalliset tilastolaitokset tai komissio (Eurostat) esittävät yksityisille tietojen haltijoille yksittäisiä pyyntöjä, jotka koskevat joidenkin tietojen asettamista saataville tiettyjen tilastojen laatimista varten (ensimmäisen vaiheen perustelujen puitteissa). Tällaisten pyyntöjen on oltava oikeassa suhteessa tilastotarpeisiin, niissä on ilmoitettava selkeästi pyynnön tarkoitus ja niissä on otettava huomioon sen yksityisen tietojen haltijan edut, jota pyydetään asettamaan tiedot saataville.

Vaikka kansalliset tilastolaitokset ovat ensisijaisia yhteyspisteitä, joiden kautta yksityisten tahojen hallussa olevat tiedot ovat saatavilla Euroopan tilastojen laatimiseksi, komissio (Eurostat) voi joissakin tapauksissa olla paremmassa asemassa toimiakseen ensimmäisenä yhteyspisteenä yrityksiltä peräisin oleviin tietoihin. Tämä koskee erityisesti aloja, joilla ESS:n tiedonkeruutapa voisi olla tehokkaampi, kuten silloin, kun tiedot ovat unionin laajuisessa mittakaavassa toimivien yritysten hallussa. Lisäksi ehdotuksella pyritään vahvistamaan kansallisten tilastolaitosten välinen yhteistyö- ja avunantovelvoite, jotta vältetään yksityisiä tietojen haltijoita koskevat liialliset pyynnöt ja varmistetaan tietojen minimointi.

Komissiolle olisi siirrettävä valta määrittellä täytäntöönpanosäädöksillä tietojen saataville asettamista koskevat järjestelyt, kuten tietomuoto, metatietovaatimukset, pyynnön esittämisessä käytettävä yhteinen malli tai tosiasiallinen tapa päästä tietoihin, ja velvollisuus asettaa tiedot saataville ottaen selvästi huomioon eri mahdollisuudet, kuten esimerkiksi

⁸ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi datan oikeudenmukaista saatavuutta ja käyttöä koskevasta yhdenmukaisista säännöistä (datasäädös) (COM(2022) 68 final).

tietojen siirto, kolmannen osapuolen turvallisen laskentakehyksen käyttö tai algoritmin lähettäminen yksityiselle tietojen haltijalle.

Säännöksissä täsmennetään kansallisten tilastolaitosten ja komission (Eurostatin) velvollisuudet, jotka liittyvät saataville asetettujen tietojen uudelleenkäyttöön Euroopan tilastojen kehittämistä ja tuottamista varten. Säännösten mukaan kansallisten tilastolaitosten ja komission (Eurostatin) olisi käytettävä näitä tietoja yksinomaan tilastotarkoituksiin tilastosalaisuuden ja kustannustehokkuuden periaatteiden mukaisesti, eivätkä ne saisi jakaa niitä kolmansille osapuolille, ellei tietojen haltija ole antanut siihen suostumustaan. Kansallisten tilastolaitosten ja komission (Eurostatin) olisi lisäksi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet, joilla suojataan tilastosalaisuus ja liikesalaisuudet sekä yksityisten tietojen haltijoiden muut oikeudet, mukaan lukien tietojen saataville asettamisen kustannukset ja työtaakka. Komissio (Eurostat) julkaisee kuvauksen keskeisistä sellaisen tietojenkäsittelyyn liittyvien kustannusten luokista, joista voidaan myöntää korvausta tietojen haltijalle, ja näiden kustannusten laskentamenetelmästä.

Edistetään tietojen yhteiskäyttöä Euroopan tilastojärjestelmässä (uusi 17 f artikla)

Nykyiseen III lukuun (Euroopan tilastojen tuotanto) ehdotetaan lisättäväksi uusia säännöksiä, jotka koskevat tietojen yhteiskäyttöä kansallisten tilastolaitosten välillä sekä kansallisten tilastolaitosten ja komission (Eurostatin) kesken yksinomaan Euroopan tilastojen kehittämiseksi ja tuottamiseksi sekä niiden laadun parantamiseksi, jos se on tarpeen. Näin voi olla esimerkiksi sellaisissa tapauksissa, joissa tarkkaillaan rajatylittäviä ilmiöitä, joita ei voida mitata kansallisten arvioiden summana.

Tietojen yhteiskäyttöä pidetään keinona tehostaa pääsyä Euroopan tilastojärjestelmän tietolähteisiin sekä tilastojen kehittämistä että tuotantoa varten ja tukea tietojen analysointia. Komission (Eurostatin) ja kansallisten tilastolaitosten, jotka osallistuvat tietojen yhteiskäyttöön Euroopan tilastojärjestelmässä, on toteutettava kaikki tarvittavat fyysiset ja loogiset suojatoimet tietojen luottamuksellisuuden takaamiseksi. Tietojen yhteiskäyttöä olisi helpotettava käyttämällä suojattua infrastruktuuria, jolla varmistetaan tietojenkäsittelyn tekninen eheys ja luottamuksellisuus.

Tämän asetuksen 3 artiklassa tarkoitettujen luottamuksellisten tietojen tai asetuksissa (EU) 2016/679 ja (EU) 2018/1725 määriteltyjen henkilötietojen yhteiskäyttö on sallittava, ja se voidaan toteuttaa vapaaehtoisesti käyttämällä yksityisyyden suojaa parantavaa tekniikkaa.

Euroopan tilastojen kehittäminen (uusi III a luku ”Euroopan tilastojen kehittäminen” ja uusi 17 g artikla)

Ehdotuksella lisätään asetukseen uusi III a luku ”Euroopan tilastojen kehittäminen”, jossa käsitellään kehitteillä olevia tilastoja, joista käytetään toisinaan nimitystä ”kokeelliset tilastot”. Tavoitteena on luoda järjestely, jossa voidaan kehittää alakohtaisia Euroopan tilastoja osana Euroopan tilastojärjestelmän yhteisiä toimia ja saada näin vähitellen mukaan uusia teknologioita ja näkökulmia. Komissio (Eurostat) voi tiiviissä yhteistyössä ESS-komitean kanssa aloittaa uusien tilastotuotteiden ja näkökulmien kehittämisen koordinoitusti koko Euroopan tilastojärjestelmässä.

Euroopan tilastojen levittäminen (uusi 18 artiklan 4 kohta)

Olisi hyödynnettävä sitä, että jäsenvaltiot julkaisevat Euroopan tilastoja kansallisella tasolla toisinaan jo ennen asiaa koskevassa alakohtaisessa lainsäädännössä asetettuja tietojen toimittamisen määräaikoja. Kun nämä tiedot on julkaistu, komission (Eurostatin) olisi voitava jakaa samoja tietoja välittömästi tämän jälkeen ja siten parantaa tilastojen ajantasaisuutta Euroopan tasolla, kunhan nämä tilastot ovat määritelmien ja luokituksen mukaisia.

Julkisesti saatavilla olevien tietojen uudelleenkäyttö (25 artiklan muuttaminen)

Julkisesti saatavilla olevien tietojen tehokkaamman käytön varmistamiseksi ehdotetaan muutosta 25 artiklan sanamuotoon.

Kansallisten tilastolaitosten uudet tehtävät kansallisissa datanhallintakehyksissä (uusi 26 a artikla)

Lisäksi ehdotetaan, että kansalliset tilastolaitokset voivat toissijaisuusperiaatteen mukaisesti hoitaa kansallisella tasolla kansallisissa datanhallintakehyksissä vahvistettuja tehtäviä, mukaan lukien datanhallinta-asetuksessa säädetyt tehtävät, joiden tavoitteena on edistää tietojen integrointia ja yhteentoimivuutta, metatietojen kuvausta, laadunvarmistusta ja standardien asettamista sekä yksilöidä uusia tietolähteitä, joita käytetään kehitteillä olevissa tilastoissa. Nämä tehtävät on suoritettava tässä asetuksessa vahvistettujen tilastoperiaatteiden mukaisesti.

Arviointi- ja uudelleentarkastelulauseke (uusi 27 a artikla)

Ehdotuksen mukaan asetukseen lisättäisiin paremmasta lainsäädännöstä Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välillä tehdyn sopimuksen mukaisesti uudelleentarkastelulauseke.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**Euroopan tilastoista annetun asetuksen (EY) N:o 223/2009 muuttamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 338 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 223/2009⁹ vahvistetaan unionin tasolla oikeudellinen kehys Euroopan tilastojen kehittämiseksi, tuottamiseksi ja jakelulle.
- (2) Asetusta (EY) N:o 223/2009 muutettiin vuonna 2015 Euroopan tilastojärjestelmän (ESS) hallinnon ja erityisesti sen ammatillisen riippumattomuuden vahvistamiseksi, ja vahvistettu hallintotapa on sittemmin osoittautunut tehokkaaksi.
- (3) Digitalisaatio on muuttanut maailmaa perinpohjaisesti ja luonut Euroopan tilastoille on uudenlaisia tarpeita. Covid-19-pandemian ja Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen aikaansaaman energiakriisin myötä on yhä kuuluvammin vaadittu entistä ajantasaisempia, tiheimmin tuotettuja ja yksityiskohtaisempia Euroopan tilastoja, jollaisia EU tarvitsee päätöksenteon tueksi ja pystyäkseen reagoimaan kriiseihin parhaalla mahdollisella tavalla.
- (4) Asetusta (EY) N:o 223/2009 on tarpeen muuttaa, jotta voidaan vastata kasvaviin odotuksiin, jotka koskevat ajantasaisempia, tiheimmin julkaistavia ja yksityiskohtaisempia Euroopan tilastoja sekä nopeampaa ja koordinoitumpaa Euroopan tilastojärjestelmän reagoitua kiireellisiin tilastotarpeisiin kriisiaikoina. Tämän asetuksen tarkoituksena on varmistaa, että Euroopan tilastot pysyvät merkityksellisinä, ottamalla huomioon muuttuvat ja vaativammat käyttäjien tarpeet, erityisesti hyödyntämällä digitaalisten tietolähteiden ja -teknologioiden koko potentiaali, mahdollistamalla tietojen uudelleenkäyttö Euroopan tilastoissa, tekemällä

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 223/2009, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2009, Euroopan tilastoista sekä salassapidettävien tilastotietojen luovuttamisesta Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1101/2008, yhteisön tilastoista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 322/97 ja Euroopan yhteisöjen tilasto-ohjelmakomitean perustamisesta tehdyn neuvoston päätöksen 89/382/ETY, Euratom kumoamisesta (EUVL L 87, 31.3.2009, s. 164).

Euroopan tilastojärjestelmästä (ESS) joustavampi ja kykenevämpi reagoimaan kriiseihin tehokkaasti ja nopeasti sekä edistämällä tietojen yhteiskäyttöä ja vahvistamalla koordinoitua ESS-kumppaneiden välillä.

- (5) Jotta voidaan ottaa huomioon nykyiset realiteetit ja Euroopan tilastojärjestelmän toimintaympäristön digitaalisuus, asetukseen (EY) N:o 223/2009 olisi sisällytettävä uusia tai päivitettyjä määritelmiä, joilla selvennetään käsitteitä 'tiedot', 'metatiedot', 'tietojen haltija', 'tietojen uudelleenkäyttö', 'tietojen yhteiskäyttö', 'tietolähde', 'usean lähteen tilastot', 'käyttö tilastotarkoituksiin' ja 'kriisi'.
- (6) Covid-19-pandemia on osoittanut, että voidakseen reagoida hätätilanteisiin tehokkaasti viranomaiset tarvitsevat ajantasaisia, luotettavia ja vertailukelpoisia Euroopan tilastoja. Siksi Euroopan tilastojärjestelmälle olisi annettava mahdollisuus käynnistää nopeasti koordinoituja toimia, jos tarvitaan kiireellisiä tietoja ja tilastoja tavanomaisen suunnitellun ulkopuolella, erityisesti kriisiaikoina. Tällaisessa tilanteessa tietojen haltijan olisi pyynnöstä asetettava tiedot kansallisen tilastolaitoksen tai komission (Eurostatin) saataville, kun nämä osoittavat poikkeuksellisen tarpeen käyttää pyydettyjä tietoja datasäädöksessä¹⁰ vahvistettujen sääntöjen mukaisesti.
- (7) Digitaalisten palvelujen ja esineiden internetin sivutuotteena syntyvien uusien tietolähteiden saatavuudesta ja uudelleenkäytöstä on tulossa ratkaisevan tärkeää sille, että voidaan tuottaa ajantasaisia, riittävän usein julkaistavia ja riittävän yksityiskohtaisia eurooppalaisia tilastoja tehokkaammin ja vähemmän kustannuksin. Sen vuoksi olisi varmistettava uusien tietolähteiden yleensä ja erityisesti yksityisten tahojen hallinnassa olevien tietojen saatavuus Euroopan virallisten tilastojen kehittämiseksi kestäväällä tavalla ja oikeudenmukaisten, selkeiden ja ennakoitavien sääntöjen mukaisesti.
- (8) Euroopan tilastojärjestelmä on jo pitkään pyytänyt saada uusien tietolähteiden ja erityisesti yksityisten tahojen hallinnassa olevien tietojen käyttömahdollisuuden, kuten käy ilmi marraskuussa 2017 julkaistusta kannanotosta, joka koskee pääsyä yksityisten tahojen hallussa oleviin, yleistä etua koskeviin tietoihin, ja kesäkuussa 2021 julkaistusta kannanotosta, joka koskee ehdotusta tulevaisuuden datasäädökseksi.
- (9) Yksityisten tahojen hallussa olevien tietojen ja muiden uusien tietolähteiden uudelleenkäyttöön olisi sovellettava tiukkoja oikeudellisia, teknisiä ja menettelyihin liittyviä suojatoimia ja takeita, mukaan lukien turvallisuuden, luottamuksellisuuden ja yksityisyyden suojan korkea taso, kuten asetuksessa (EY) N:o 223/2009 on jo vahvistettu. Mahdollisuus pyytää pääsyä yksityisten tahojen hallussa oleviin tietoihin olisi annettava vain kansallisille tilastolaitoksille, jotka toimivat joko yksin tai toisen Euroopan tilastojärjestelmään kuuluvan kansallisen viranomaisen puolesta, ja komissiolle (Eurostatille), ja se olisi vahvistettava ennakoedellytyksenä vuotuisessa työohjelmassa ja rajattava tapauksiin, joissa pyydetty tiedot ovat tarpeen Euroopan tilastojen kehittämiseksi ja tuottamiseksi ja joissa tietoja ei voida saada helposti muulla tavoin tai tietojen uudelleenkäyttö keventäisi huomattavasti tietojen haltijoiden ja muiden yritysten vastaustaakkaa.
- (10) Kansallisten tilastolaitosten tai komission (Eurostatin) tietopyyntöjen olisi oltava avoimia ja oikeasuhteisia laajuudeltaan ja yksityiskohtaisuudeltaan. Sitä varten olisi täsmennettävä ja selitettävä pyynnön tarkoitus, pyydettyjen tietojen käyttötarkoitus,

¹⁰ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi datan oikeudenmukaista saatavuutta ja käyttöä koskevasta yhdenmukaisista säännöistä (datasäädös) (COM(2022) 68 final).

aikaväli ja määräajat, joihin mennessä tiedot olisi asetettava saataville, sekä niiden saataville asettamista koskevat operatiiviset järjestelyt.

- (11) Tietopyyntöjen yhteydessä kansallisen tilastolaitoksen tai komission (Eurostatin) olisi kutsuttava tietojen haltija neuvonpitoon, jossa määritellään tietopyyntöjen konkreettiset parametrit, järjestelyt, toimenpiteet tietojen saataville asettamisesta mahdollisesti aiheutuvien kustannusten kompensoimiseksi sekä mahdolliset organisatoriset ja tekniset toimenpiteet tietojen luottamuksellisuuden ja liikesalaisuuksien suojaamiseksi ja jossa pyritään pääsemään sopuun näistä seikoista. Jos sopuun ei päästä kolmen kuukauden kuluessa, kansallisella tilastolaitoksella tai komissiolla olisi oltava mahdollisuus tehdä päätös, jolla yksityistä tietojen haltijaa vaaditaan asettamaan tiedot saataville. Jos tietojen haltija tahallisesti tai tuottamuksellisesti jättää pyydettyt tiedot toimittamatta asetetussa määräajassa tai toimittaa virheellisiä, puutteellisia tai harhaanjohtavia tietoja, kansallisilla tilastolaitoksilla tai komissiolla olisi oltava mahdollisuus määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia, joissa otetaan huomioon rikkomisen luonne, vakavuus, toistuvuus ja kesto, pitäen mielessä tavoiteltu yleinen etu. Kansallisten tilastolaitosten määräämien seuraamusten olisi vastattava vastaavien kansallisten sääntöjen rikkomisesta määrättäviä seuraamuksia. Euroopan unionin tuomioistuimella on valvoo komission tämän asetuksen nojalla tekemiä päätöksiä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen mukaisesti. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 261 artiklan mukaisesti Euroopan unionin tuomioistuimella olisi oltava täysi harkintavalta komission määräämien sakkojen osalta.
- (12) Lisäksi olisi edistettävä tilastojen ja paikkatietojen integrointia, jotta eri julkiset organisaatiot voisivat tehostaa resurssienkäyttöään ja parantaa tietojen integrointia sekä tuottaa uusia tilastotuotteita, kuten paikkatietoanalyysijä, sekä havainnollistaa ja levittää tietoja. Ne tukevat päätöksentekoa ja poliittisten tavoitteiden seurantaan sekä unionin että kansallisella tasolla.
- (13) On syytä varmistaa, että Euroopan tilastojen kehittämisen, tuottamisen ja jakelun kannalta merkityksellisistä hallinnollisista tietolähteistä vastaavat kansalliset julkiset elimet tarjoavat kansallisille tilastolaitoksille pääsyn näihin tietoihin ja oikeuden niiden uudelleenkäyttöön ja integroimiseen maksutta ja viipymättä ja sellaisella tiheydellä, että nämä voivat tuottaa ja toimittaa tilastoja komissiolle (Eurostatille) unionin tilastolainsäädännössä vahvistettujen määräaikaisten ja laatuvaatimusten mukaisesti.
- (14) Jos tämän asetuksen nojalla toteutettaviin toimiin liittyy henkilötietojen käsittelyä, tällaisessa henkilötietojen käsittelyssä olisi noudatettava henkilötietojen suojaa koskevaa unionin lainsäädäntöä eli Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725¹¹ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679.¹² Näissä asetuksissa vahvistetun tietojen minimoimisen periaatteen mukaisesti olisi tämän asetuksen nojalla toimitettavat tiedot tavallisesti aggregoitava siinä määrin, että yksittäisiä henkilöitä ei voida tunnistaa.

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojaa-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

- (15) Henkilötietojen käsittelyyn, jota kansalliset tilastoviranomaiset suorittavat virallisia tilastoja varten ja jonka katsotaan olevan yleisen edun mukaista, olisi sovellettava poikkeuksia ja asianmukaisia suojatoimia asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti. Esimerkiksi henkilötietojen jatkokäsittelyä tilastollisia tarkoituksia varten ei pitäisi katsoa yhteensopimattomaksi suhteessa niihin alkuperäisiin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin. Erityisiin suojatoimiin, joita olisi sovellettava, kun tämän asetuksen mukaisessa tietojen yhteiskäytössä edellytetään henkilötietojen käsittelyä, kuuluvat käyttötarkoitussidonnaisuutta, tietojen minimointia, säilytyksen rajoittamista sekä eheyttä ja luottamuksellisuutta koskevat periaatteet sellaisina kuin ne on vahvistettu asetuksessa (EU) 2016/679. Tietojen jakamisessa olisi käytettävä yksityisyyden suojaa parantavia tekniikoita, jotka on erityisesti suunniteltu näiden periaatteiden täytäntöönpanoa varten.
- (16) Jotta Euroopan tilastot olisivat edelläkävijöitä uusien teknologioiden ja uusien näkökulmien lisääntyvässä integroimisessa ja pysyisivät siten jatkuvasti merkityksellisinä, olisi vahvistettava säännöt, joiden puitteissa voidaan Euroopan tilastojärjestelmän yhteisin toimin laatia alakohtaisia tilastoja, jotka sitten integroitaisiin Euroopan tilastojen tavanomaiseen tuottamiseen. Vaikka kyseiset tilastot eivät välttämättä täyttäisi kaikkia asetuksen (EY) N:o 223/2009 12 artiklan 1 kohdassa vahvistettuja laatuksiteerejä, niitä olisi käsiteltävä Euroopan tilastoina.
- (17) Samalla kun kansalliset tilastoviranomaiset pyrkivät jatkuvasti innovoimaan ja kehittämään uusia tilastotuotteita, niiden olisi otettava mahdollisimman tarkasti huomioon käyttäjien tarpeet, jotka erityisesti kansalliset tilastojen käyttäjien neuvostot ovat ilmaisseet. Unionin tasolla komission olisi tiedotettava Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 234/2008/EY¹³ perustetulle eurooppalaiselle tilastoja käsittelevälle neuvoa-antavalle komitealle, joka on Euroopan tilastojen käyttäjiä, vastaajia ja tuottajia edustava unionin tärkein elin, siitä miten se on ottanut huomioon tämän komitean lausunnot erityisesti uusien Euroopan tilastojen kehittämisen osalta.
- (18) Tilastoviranomaisten olisi myös tuettava sekä kansallisella että Euroopan tasolla vahvaa, jäseneltyä ja jatkuvaa monialaista yhteistyötä tiede- ja tutkimuslaitosten kanssa erityisesti kehitettäessä uusia tilastoja, testattaessa uusia menetelmiä ja teknologioita sekä edistettäessä innovointia ja kokeiluja.
- (19) Kun otetaan huomioon kansallisia tilastolaitoksia kohtaan tunnettu luottamus ja niiden erinomainen tiedonhallintaan, tietojen laatuun ja tietosuojaan liittyvä tekninen asiantuntemus, jäsenvaltioita olisi toissijaisuusperiaatteen mukaisesti kannustettava osoittamaan kansallisille tilastolaitoksille tiettyjä tehtäviä kansallisissa tiedonhallintajärjestelyissä, mukaan lukien datanhallinta-asetuksessa kaavaillut toiminnot, jotta voidaan edistää tietojen integrointia ja yhteentoimivuutta, metatietojen kuvausta, laadunvarmistusta ja standardien asettamista. Kansalliset tilastolaitokset olisi jälleen otettava mukaan hallinnollisten rekisterien suunnitteluun, kehittämiseen ja lakkauttamiseen niiden osallistumista tarvittaessa vahvistaen, jotta voidaan varmistaa muun muassa johdonmukaisuus ja tietojen laatu ja minimoida raportoinnista aiheutuva rasite.
- (20) Laillisesti yleisön saatavilla olevia tietoja ei pitäisi pitää luottamuksellisina, kun niitä käytetään tilastotarkoituksiin.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös 234/2008/EY, tehty 11 päivänä maaliskuuta 2008, eurooppalaisen tilastoja käsittelevän neuvoa-antavan komitean perustamisesta ja neuvoston päätöksen 91/116/ETY kumoamisesta (EUVL L 73, 15.3.2008, s. 13).

- (21) Ajantasaisuuden parantamiseksi unionin tasolla komission (Eurostatin) olisi voitava jakaa jäsenvaltioiden laatimia Euroopan tilastoja heti, kun jäsenvaltiot ovat julkaisseet ne, vaikka tämä tapahtuisi ennen tilastojen toimittamiselle asetettuja määräaikoja, jotka on vahvistettu asiaa koskevassa alakohtaisessa unionin lainsäädännössä.
- (22) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta eli muuttaa Euroopan tilastojen kehittämiseen, tuottamiseen ja jakeluun sovellettavaa oikeudellista kehystä, vaan se voidaan johdonmukaisuuden ja vertailtavuuden varmistamiseksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (23) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa siltä osin kuin on kyse toteutettavista väliaikaisista tilastotoimista, mukaan lukien niihin sovellettavat aika-, tiheys ja laatuvaatimukset, yleisistä teknisistä järjestelyistä, jotka koskevat yksityisten tahojen hallussa olevien tietojen asettamista kansallisten tilastolaitosten ja komission (Eurostat) saataville, sekä tilastoviranomaisten väliseen tietojen yhteiskäyttöön liittyvistä teknisistä näkökohdista. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011¹⁴ mukaisesti.
- (24) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725¹⁵ 42 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja hän on antanut lausuntonsa [...] päivänä [...]kuuta [...].
- (25) Euroopan tilastojärjestelmää käsittelevää komiteaa on kuultu,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Asetuksen (EY) N:o 223/2009 muuttaminen

Muutetaan asetusta (EY) N:o 223/2009 seuraavasti:

(1) Muutetaan 3 artikla seuraavasti:

a) Lisätään 4 a, 4 b, 4 c, 4 d ja 4 e alakohta seuraavasti:

”4 a. ’tiedoilla’ mitä tahansa toimenpiteiden, tosiseikkojen ja tietojen digitaalista tai ei-digitaalista esittämistä;

4 b ’metatiedoilla’ mitä tahansa tietoa, joka määrittelee ja kuvaa muita tietoja ja prosesseja tai jota käytetään tällaisessa tarkoituksessa;

4 c ’tietojen haltijalla’ oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, jolla on sovellettavan unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön, jolla pannaan täytäntöön unionin lainsäädäntö, mukaisesti oikeus tai mahdollisuus asettaa tietyt tiedot saataville;

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

4 d 'tietojen uudelleenkäytöllä' sitä, että kansalliset tilastoviranomaiset ja komissio (Eurostat) käyttävät tietojen haltijoiden hallussa ja saataville asettamia tietoja Euroopan tilastojen kehittämistä, tuottamista ja levittämistä varten;

4 e 'tietojen yhteiskäytöllä' tietojen toimittamista toiselle tilastoviranomaiselle tai toiselle tilastoviranomaiselle annettavaa lupaa tietojen käyttämiseksi yhteisesti tai yksittäin;"

b) Lisätään 5 a, 5 b ja 5 c alakohta seuraavasti:

"5 a. 'tietolähteellä' lähdettä, joka tuottaa tietoja, jotka ovat sellaisenaan tai yhdessä muista lähteistä peräisin olevien tietojen kanssa merkityksellistä tilastojen kehittämisen ja tuottamisen kannalta, mukaan lukien tutkimukset, laskennat, hallinnolliset rekisterit tai tietojen haltijoiden pyynnöstä saataville asettamat tiedot;

5 b) 'tietojen saatavuudella' kansallisen tilastolaitoksen tai komission (Eurostatin) suorittamaa yksityisen tietojen haltijan toimittamien tietojen käsittelyä erityisten teknisten, oikeudellisten tai organisatoristen vaatimusten mukaisesti ilman, että välttämättä edellytetään tällaisten tietojen siirtämistä tai lataamista;

5 c) 'usean lähteen tilastoilla' tilastoja, joiden laadinnassa tai tuottamisessa on käytetty perustana eri tietolähteitä, myös mallintamistekniikoita;"

c) Korvataan 8 alakohta seuraavasti:

"8. 'käytöllä tilastotarkoituksiin' yksinomaista käyttöä tilastollisten tulosten ja analyysien kehittämiseen ja tuottamiseen, mukaan luettuna käyttö asiaan liittyvää tutkimusta ja tieteellistä toimintaa tai otantakehikoiden laatimista varten;"

d) Lisätään 8 a alakohta seuraavasti:

"8 a) 'kriisillä' laaja-alaista tai poliittisesti merkittävää tilannetta, joka aiheuttaa välitöntä ja ennakoimatonta kysyntää Euroopan tilastoille;"

(2) Lisätään 16 a artikla seuraavasti:

"16 a artikla

Tilastoihin liittyvä reagointi kriiseihin

1. Komissio (Eurostat) harkitsee väliaikaisia tilastotoimia ja tarvittaessa toteuttaa ne tässä artiklassa säädettyjä menettelyjä noudattaen, jos molemmat seuraavista edellytyksistä täyttyvät:

a) on tarpeen vastata kiireellisiin tietotarpeisiin, jotka johtuvat kriisistä ja unionin säädösten mukaisesti aktivoituista nykyisistä tai tulevista hätämekanismista, kuten seuraavista:

i) neuvoston direktiivin 2001/55/EY¹⁶ mukainen tilapäinen suojele;

ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1313/2013/EU¹⁷ mukainen unionin pelastuspalvelumekanismi;

iii) neuvoston asetuksen (EU) 2016/369¹⁸ mukainen hätätilanteen tuki;

¹⁶ Neuvoston direktiivi 2001/55/EY, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2001, vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojele antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden joukoittaisen maahantulon tilanteissa, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämiseksi (EYVL L 212, 7.8.2001, s. 12).

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1313/2013/EU, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, unionin pelastuspalvelumekanismista (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 924).

- iv) neuvoston asetuksen (EU) 2022/2372¹⁹ mukainen kansanterveysuhkaan liittyvä toimenpidekehys;
- v) neuvoston asetuksen (EU) 2022/2578²⁰ mukainen markkinakorjausmekanismi;
- vi) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) xx/xx (*ei vielä hyväksytty*²¹) mukainen hätätilaväline.
- b) näihin kiireellisiin tietotarpeisiin ei voida vastata Euroopan tilasto-ohjelman puitteissa.
2. Komissio (Eurostat) toteuttaa 1 kohdassa tarkoitettut väliaikaiset tilastotoimet unionin tasolla, ja niihin voi sisältyä
- a) Euroopan tilastojen tuottaminen uusien tietojenkeruiden pohjalta;
- b) olemassa oleviin tietoihin perustuvien uusien tilastollisten indikaattorien ja näkökulmien tarjoaminen;
- c) yhdenmukaistettujen tilastomenetelmien ja niihin liittyvien menetelmäohjeiden kehittäminen sen varmistamiseksi, että jäsenvaltioiden tilastot ovat vertailukelpoisia ja johdonmukaisia;
- d) muita unionin tason koordinoituja toimia, joilla pyritään tarjoamaan tilanteen vaatimia ajantasaisia ja merkityksellisiä tilastoja.
3. Arvioidessaan väliaikaisten tilastotoimien tarvetta komissio (Eurostat) tiedottaa asiasta ESS-komitealle ja kuulee sitä viipymättä ja ottaa huomioon sen tarjoaman asiantuntijaohjauksen.
4. Kansalliset tilastolaitokset voivat päättää tapauskohtaisesti ja vapaaehtoisesti osallistua näihin väliaikaisiin tilastotoimiin, mutta niiden on yhdessä komission (Eurostatin) kanssa varmistettava kyseisten toimien merkityksellisyys ja riittävä kattavuus unionin tasolla. Osallistuessaan väliaikaisiin tilastotoimiin kansallisten tilastolaitosten on noudatettava komissiolle (Eurostatille) toimitettavia kansallisia tietoja koskevia yhteisiä aika-, tiheys- ja laatuvaatimuksia.
5. Komissio voi täytäntöönpanosäädöksillä määritellä väliaikaiset tilastotoimet ja vahvistaa niiden toteuttamista koskevan menettelyn, mukaan lukien aika-, tiheys- ja laatuvaatimukset, joita väliaikaiseen tilastotoimeen osallistuvien kansallisten tilastolaitosten on sovellettava. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.
6. Edellä olevan 5 kohdan mukaisesti hyväksytyt säädökset pysyvät voimassa enintään 24 kuukauden ajan.”
- (3) Korvataan 17 a artiklan otsikko seuraavasti:

¹⁸ Neuvoston asetus (EU) 2016/369, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2016, hätätilanteen tuen antamisesta unionin sisällä (EUVL L 70, 16.3.2016, s. 1).

¹⁹ Neuvoston asetus (EU) 2022/2372, annettu 24 päivänä lokakuuta 2022, toimenpidekehystä kriisin kannalta olennaisten lääketieteellisten vastatoimien tarjonnan varmistamiseksi kansanterveysuhan ilmetessä unionin tasolla (EUVL 314, 6.12.2022, s. 64).

²⁰ Neuvoston asetus (EU) 2022/2578, annettu 22 päivänä joulukuuta 2022, markkinakorjausmekanismin perustamisesta unionin kansalaisten ja talouden suojelemiseksi liian korkeilta hinnoilta (EUVL L 335, 29.12.2022, s. 45).

²¹ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sisämarkkinoiden hätätilavälineen perustamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2679/98 kumoamisesta (COM(2022) 459 final).

”Pääsy hallinnollisiin rekistereihin sekä niiden uudelleenkäyttö ja integrointi Euroopan tilastojen kehittämistä ja tuottamista varten”.

(4) Korvataan 17 a artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Euroopan tilastojen kehittämisen, tuottamisen ja jakelun kannalta merkityksellisistä hallinnollisista tietolähteistä vastaavien kansallisten julkisten elinten on tarjottava kansallisille tilastolaitoksille ja 4 artiklassa tarkoitetuille muille kansallisille viranomaisille pääsy näihin tietoihin ja merkityksellisiin metatietoihin ja oikeus niiden uudelleenkäyttöön ja integroimiseen maksutta ja viipymättä ja sellaisella tiheydellä, että ne voivat tuottaa ja toimittaa tilastoja komissiolle (Eurostatille) unionin tilastolainsäädännössä vahvistettujen määräaikojen ja laatuvaatimusten mukaisesti.”

(5) Lisätään 17 a artiklaan 2 a kohta seuraavasti:

”2 a. Tämän asetuksen soveltamiseksi komissiolle (Eurostatille) on pyynnöstä annettava viipymättä pääsy unionin elinten ja virastojen ylläpitämien tietokantojen ja yhteentoimivuusjärjestelmien sisältämiin tietoihin ja metatietoihin ja oikeus niiden uudelleenkäyttöön ja integroimiseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta näiden tietokantojen ja yhteentoimivuusjärjestelmien perustamista koskevien unionin säädösten soveltamista. Tätä varten komissio (Eurostat) tekee yhteistyötä asiaan liittyvien unionin elinten ja virastojen kanssa määrittääkseen vaadittavat räätälöidyt tiedot ja metatiedot, tietojen uudelleenkäytön toimintatavat sekä tarvittavat fyysiset ja loogiset suojatoimet.”

(6) Korvataan 17 a artiklan 5 kohta seuraavasti:

”5. Kansallisten tilastolaitosten ja hallinnollisten rekistereiden omistajien on perustettava tarvittavat yhteistyömekanismit. Näiden mekanismien on myös tarjottava kansallisille tilastolaitoksille mahdollisuus tehdä tietojen laatua koskevia tarkastuksia ja luoda tilastokehyksiä, jotka perustuvat asian kannalta merkityksellisiin hallinnollisiin rekistereihin.”

(7) Lisätään 17 b, 17 c, 17 d, 17 e ja 17 f artikla seuraavasti:

”17 b artikla

Yksityisten tietojen haltijoiden velvollisuus asettaa tiedot saataville Euroopan tilastojen kehittämistä ja tuottamista varten

1. Kansallinen tilastolaitos tai komissio (Eurostat) voi pyytää yksityistä tietojen haltijaa asettamaan tietoja ja merkityksellisiä metatietoja saataville Euroopan tilastojen kehittämistä ja tuottamista varten, jos vuotuisessa työohjelmassa on vahvistettu jäljempänä esitettävät edellytykset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin alakohtaisessa tilastolainsäädännössä säädettyjä raportointivelvollisuuksia tai tietojen haltijoiden velvollisuutta asettaa tietoja saataville poikkeuksellisen tarpeen perusteella datasäädöksen mukaisesti:

a) pyydettyjä tietoja tarvitaan Euroopan tilastojen kehittämiseksi ja tuottamiseksi;

b) tietoja ei voida saada vaivatta vaihtoehtoisilla keinoilla, kuten kyselytutkimuksilla tai hallinnollisten rekisterien uudelleenkäytöllä, tai niiden uudelleenkäyttö keventää tietojen haltijoille ja muille yrityksille aiheutuvaa vastaustaakkaa huomattavasti.

2. Kansallisen tilastojärjestelmän koordinaattorina kansallinen tilastolaitos voi esittää tietopyynnön yksityiselle tietojen haltijalle muun kansallisen viranomaisen puolesta, jos pyydettyjä tietoja tarvitaan kyseisen viranomaisen kehittämiä ja tuottamia Euroopan tilastoja varten.
3. Kansalliset tilastolaitokset ja komissio (Eurostat) tekevät yhteistyötä ja avustavat toisiaan, jotta vältetään liiallisten pyyntöjen esittäminen yksityisille tietojen haltijoille ja määritetään, mikä taho tietopyynnöt esittää. Tietopyynnön yksityiselle tietojen haltijalle toimittaa komissio (Eurostat) yhteisymmärryksessä kansallisten tilastolaitosten kanssa, kun tällainen lähestymistapa on tehokkaampi esimerkiksi silloin, kun on kyse unionin laajuisessa mittakaavassa toimivista tietojen haltijoista.
4. Komissio (Eurostat) voi yhteisymmärryksessä kansallisten tilastolaitosten kanssa rakentaa suojatun infrastruktuurin, jolla helpotetaan 2 kohdan mukaisesti saatujen tietojen myöhempää yhteiskäyttöä kansallisten tilastolaitosten kanssa.
5. Tätä artiklaa ei sovelleta komission suosituksen 2003/361/EY²² liitteessä olevassa 2 artiklassa määriteltyihin pieniin yrityksiin ja mikroyrityksiin.

17 c artikla

Tietopyynnöt ja järjestelyt tietojen asettamiseksi saataville Euroopan tilastojen kehittämistä ja tuottamista varten

1. Pyytäessään tietoja 17 b artiklan mukaisesti kansalliset tilastolaitokset tai komissio (Eurostat)
 - a) täsmentävät tarvittavat tiedot;
 - b) osoittavat sen tilastollisen tarpeen olemassaolon, jota varten tietoja pyydetään 17 b artiklan 1 kohdan mukaisesti;
 - c) täsmentävät, miten usein ja mihin määräaikoihin mennessä tiedot on asetettava saataville;
 - d) täsmentävät tietojen saataville asettamista koskevat operatiiviset järjestelyt;
 - e) kutsuvat tietojen haltijan 3 kohdan mukaiseen neuvonpitoon.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tietopyynnöissä on noudatettava seuraavia vaatimuksia:
 - a) ne ovat tietojen minimoinnin periaatteen mukaisia ja oikeassa suhteessa tilastolliseen tarpeeseen tietojen yksityiskohtaisuuden, määrän ja tiheyden osalta;
 - b) ne koskevat mahdollisuuksien mukaan muita tietoja kuin henkilötietoja.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun tietopyynnön jälkeen kansallisen tilastolaitoksen tai komission (Eurostat) ja asianomaisen tietojen haltijan välillä käydään neuvonpito, jossa keskustellaan muun muassa tietojen aggregoinnin tasosta, tietojen toimittamisen määräajasta ja järjestelyistä, tietoturvaa ja luottamuksellisuuden suojaamista koskevista toimenpiteistä sekä mahdollisten kustannusten korvaamiseen liittyvistä näkökohdista ja jossa pyritään pääsemään sopuun näistä seikoista.
4. Jos sopuun ei päästä kolmen kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitetun tietopyynnön antamisesta tiedoksi, kansallinen tilastolaitos tai komissio voi tehdä päätöksen, jolla

²² Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

yksityistä tietojen haltijaa vaaditaan asettamaan tiedot saataville. Päätöksen on oltava täsmällinen, kuten 1 kohdan a–d alakohdassa edellytetään, ja siinä on otettava huomioon seikat, joiden osalta näkemykset ovat voineet lähentyä tietojen haltijan kanssa käydyin neuvonpidon aikana. Päätökseen voi sisältyä myös yksityiselle tietojen haltijalle maksettava korvaus, joka ei saa ylittää tietojen saataville asettamisen edellyttämään valmisteluun liittyviä rajakustannuksia. Tietojen saataville asettamiselle asetettu määräaika ei saa olla lyhyempi kuin 15 päivää. Ennen päätöksen tekemistä kansallinen tilastolaitos tai komissio antaa tietojen haltijalle mahdollisuuden tulla kuulluksi toimenpiteistä, joita kansallinen tilastolaitos tai komissio aikoo toteuttaa. Päätöksessä on ilmoitettava 6 kohdassa tarkoitettut sakot ja keinot, joilla siihen voidaan hakea muutosta.

5. Tietojen haltijan on asetettava asianomaiset tiedot kansallisen tilastolaitoksen tai komission (Eurostatin) saataville tämän artiklan 4 kohdan mukaisessa päätöksessä asetetussa määräajassa, sanotun kuitenkin rajoittamatta unionin alakohtaisessa tilastolainsäädännössä vahvistettujen raportointivelvoitteiden soveltamista.
6. Jäsenvaltiot ja komissio toteuttavat asianmukaiset toimenpiteet varmistaakseen 4 kohdan mukaisesti tehtyjen päätösten tehokkaan täytäntöönpanon. Näihin toimenpiteisiin voi kuulua sakkojen määrääminen, jos yksityinen tietojen haltija tahallisesti tai tuottamuksellisesti jättää toimittamatta päätöksellä pyydyt tiedot asetetussa määräajassa tai toimittaa virheellisiä, puutteellisia tai harhaanjohtavia tietoja. Sakkojen suuruutta määrittäessään jäsenvaltion ja komission on otettava huomioon rikkomisen luonne, vakavuus, kesto ja toistuvuus.
7. Edellä olevan 6 kohdan noudattamiseksi komissio voi tehdä päätöksiä enintään 25 000 euron suuruisen sakkojen määräämisestä. Jos kolmen vuoden kuluessa määrätään uusi sakko, sen suuruus voi olla 50 000 euroa. Komissio voi antaa sakon laskemiseen liittyviä ohjeita.
8. Komissio voi tehdä päätöksen sakon määräämisestä vuoden kuluessa 4 kohdan mukaisessa komission päätöksessä vahvistetusta tietojen toimittamisen määräajasta, jos tietojen haltija ei toimita tietoja, tai vuoden kuluessa virheellisten, puutteellisten tai harhaanjohtavien tietojen toimittamisesta.

Komission toimivaltaan panna täytäntöön päätökset, joissa määrätään sakko, sovelletaan viiden vuoden vanhentumisaikaa. Vanhentumisaika alkaa kulua päivästä, jona päätös on tullut lopulliseksi.
9. Ennen tämän artiklan 6 kohdan mukaisen päätöksen tekemistä jäsenvaltiot ja komissio antavat tietojen haltijalle mahdollisuuden tulla kuulluksi alustavista havainnoista ja toimenpiteistä, joita jäsenvaltio tai komissio mahdollisesti aikoo toteuttaa alustavien havaintojen perusteella.
10. Komissio vahvistaa täytäntöönpanosäädöksillä yleiset tekniset järjestelyt tietojen asettamiseksi saataville tämän artiklan mukaisesti. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

17 d artikla

Sakkojen määräämistä koskevien päätösten tarkistaminen Euroopan unionin tuomioistuimessa

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 261 artiklan mukaisesti Euroopan unionin tuomioistuimella on täysi harkintavalta tarkistaa päätöksiä, joilla komissio on määrännyt sakkoja. Se voi kumota määrätyn sakon taikka alentaa tai korottaa sitä.

17 e artikla

Kansallisten tilastolaitosten ja komission (Eurostatin) velvollisuudet, jotka liittyvät saataville asetettujen tietojen uudelleenkäyttöön Euroopan tilastojen kehittämistä ja tuottamista varten

1. Kansalliset tilastolaitokset ja komissio (Eurostat) käyttävät 17 b artiklan mukaisesti Euroopan tilastojen kehittämistä ja tuottamista varten saataville asetettuja tietoja
 - a) yksinomaan tilastollisiin tarkoituksiin;
 - b) tilastosalaisuuden ja kustannustehokkuuden periaatteita noudattaen;
 - c) jakamatta tietoja kolmansille osapuolille, ellei tietojen haltija ole antanut siihen suostumustaan.
2. Kansalliset tilastolaitokset ja komissio (Eurostat)
 - a) toteuttavat asianmukaiset toimenpiteet, joilla suojataan tilastosalaisuus ja liikesalaisuudet sekä yksityisten tietojen haltijoiden muut oikeutetut edut, mukaan lukien tietojen saataville asettamisesta aiheutuvat kustannukset ja työtaakka;
 - b) toteuttavat siltä osin kuin henkilötietojen käsittely on tarpeen, teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä, joilla turvataan rekisteröityjen oikeudet ja vapaudet.
3. Tämän artiklan 1 ja 2 kohtaa sovelletaan myös sellaiseen muuhun kansalliseen viranomaiseen, joka on vastaanottanut tietoja kansallisen tilastolaitoksen sen puolesta 17 b artiklan 2 kohdan mukaisesti esittämän pyynnön perusteella.
4. Komissio (Eurostat) julkaisee kuvauksen sellaisten tietojenkäsittelyyn liittyvien kustannusten pääluokista, joista voidaan myöntää korvausta tietojen haltijalle, ja näiden kustannusten laskentamenetelmästä.

17 f artikla

Tietojen yhteiskäyttö Euroopan tilastojärjestelmässä

1. Tietojen yhteiskäyttö kansallisten tilastolaitosten kesken ja niiden ja komission (Eurostatin) kesken on sallittua yksinomaan tilastotarkoituksissa ja Euroopan tilastojen laadun parantamiseksi.
2. Tietojen yhteiskäyttö tapahtuu kansallisen tilastolaitoksen tai komission (Eurostatin) pyynnöstä, jos se on merkityksellistä ja tarpeellista. Tietojen yhteiskäyttöä harjoitetaan myös silloin, kun kansallinen tilastolaitos esittää pyynnön muun kansallisen viranomaisen puolesta ja tietoja käytetään yksinomaan tilastotarkoituksiin ja kyseisen kansallisen viranomaisen kehittämien ja tuottamien Euroopan tilastojen laadun parantamiseen.
3. Kansallisten tilastolaitosten ja tapauksen mukaan muiden kansallisten viranomaisten, jotka osallistuvat tietojen yhteiskäyttöön Euroopan tilastojärjestelmässä, on toteutettava kaikki tarvittavat fyysiset ja loogiset suojatoimet tietojen luottamuksellisuuden suojaamiseksi. Komissio (Eurostat) perustaa suojatun infrastruktuurin tietojen yhteiskäytön helpottamiseksi. Kansalliset tilastolaitokset ja tapauksen mukaan muut kansalliset viranomaiset voivat käyttää tätä suojattua tietojenjakoinfrastruktuuria 1 kohdassa täsmennettyyn tarkoitukseen.
4. Tämän asetuksen 3 artiklassa tarkoitettujen luottamuksellisten tietojen tai asetuksissa (EU) 2016/679 ja (EU) 2018/1725 määriteltyjen henkilötietojen yhteiskäyttö on

sallittava, ja se voidaan toteuttaa vapaaehtoisesti edellyttäen, että kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

- (a) perustana on pyyntö, jossa perustellaan tarve tietojen yhteiskäyttöön kussakin yksittäisessä tapauksessa ja tuodaan esiin erityisesti laatuksymykset, jotka on otettava huomioon;
 - (b) yhteiskäyttö tapahtuu sellaisten yksityisyyden suoja parantavien tekniikoiden mukaisesti, jotka on erityisesti suunniteltu asetusten (EU) 2016/679 ja (EU) 2018/1725 periaatteiden täytäntöön panemiseksi ottaen huomioon käyttötarkoitussidonnaisuus, tietojen minimointi, säilytyksen rajoittaminen, tietojen eheys ja luottamuksellisuus;
 - (c) yhteiskäyttö ei vaikuta tämän asetuksen V lukuun.
5. Tämän artiklan nojalla pyydetyt tiedot eivät saa koskea kansalliseen turvallisuuteen ja sotilasasioihin liittyviä kysymyksiä.
6. Komissio vahvistaa täytäntöönpanosäädöksillä tässä artiklassa tarkoitetun tilastoviranomaisten välisen tietojen yhteiskäytön tekniset näkökohdat. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 27 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.
7. Tämä artikla ei rajoita tämän asetuksen 21 artiklan soveltamista.”
- (8) Lisätään III a luku seuraavasti:

”III a LUKU

EUROOPAN TILASTOJEN KEHITTÄMINEN

17 g artikla Kehitteillä olevat tilastot

1. Kansalliset tilastolaitokset, muut kansalliset viranomaiset ja komissio (Eurostat) pyrkivät jatkuvasti innovoimaan ja kehittämään uusia tilastotuotteita ja näkökulmia käyttäen perustana kaikkia saatavissa olevia tietolähteitä ja hyödyntämään uusinta teknologiaa, jotta tilastotuotteet ja näkökulmat voidaan integroida säännöllisesti tuotettaviin Euroopan tilastoihin.
 2. Euroopan tilastoja kehitettäessä on noudatettava täysimääräisesti 2 artiklan 1 kohdassa vahvistettuja tilastollisia periaatteita. Kehitteillä olevat tilastot eivät välttämättä täytä kaikkia 12 artiklan 1 kohdassa säädettyjä laatuksiteerejä.
 3. Komissio (Eurostat) jakaa kehitteillä olevia Euroopan tilastoja kansallisten tilastolaitosten suostumuksella ja ilmoittaa nimenomaisesti, että nämä tilastot ovat kehitteillä.
 4. Komissio (Eurostat) voi tiiviissä yhteistyössä ESS-komitean kanssa aloittaa uusien tilastotuotteiden ja näkökulmien kehittämisen koordinoitusti koko Euroopan tilastojärjestelmässä. Nämä tilastotuotteet ja näkökulmat sisällytetään vuotuisen työohjelmaan ja pannaan täytäntöön 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuilla yksittäisillä tilastotoimilla.”
- (9) Lisätään 18 artiklaan 4 kohta seuraavasti:

- ”4. Komissio (Eurostat) voi käyttää Euroopan tilastoja, jotka jäsenvaltiot ovat julkaisseet kansallisella tasolla ennen asianomaisessa alakohtaisessa lainsäädännössä

vahvistettuja määräaikoja, ja jakaa näitä tilastoja ennen kyseisessä alakohtaisessa lainsäädännössä säädettyä määräaikaa, kunhan nämä tilastot ovat määritelmien ja luokituksen mukaisia.”

- (10) Korvataan 25 artikla seuraavasti:

”25 artikla
Julkisesti saatavilla olevat tiedot

Laillisesti yleisön saatavilla olevia tietoja ei pidetä luottamuksellisina, kun niitä käytetään tilastotarkoituksiin.”

- (11) Lisätään 26 a artikla seuraavasti:

”26 a artikla
Osallistuminen uusiin kansallisiin datanhallintakehyksiin

1. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti kansalliset tilastolaitokset voivat hoitaa kansallisella tasolla kansallisissa datanhallintakehyksissä vahvistettuja tehtäviä, joiden tavoitteena on edistää tietojen integrointia ja yhteentoimivuutta, metatietojen kuvausta, laadunvarmistusta ja standardien asettamista sekä muita Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2022/868²³ vahvistettuja tehtäviä ja toimintoja, ja yksilöidä uusia tietolähteitä, joita käytetään tilastojen kehittämisessä ja tuottamisessa.
2. Kansallisten tilastolaitosten on suoritettava tällaiset tehtävät 2 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen tilastoperiaatteiden mukaisesti.”

- (12) Lisätään 27 a artikla seuraavasti:

”27 a artikla
Arviointi ja uudelleentarkastelu

Komissio arvioi tätä asetusta viimeistään [*viiden vuoden kuluttua tämän muutosasetuksen voimaantulosta*] ja toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tärkeimmistä havainnoistaan. Arvioinnissa tarkastellaan erityisesti

- a) 16 a artiklan mukaista tilastoihin liittyvää reagointia kriiseihin;
- b) tietojen haltijoiden velvollisuutta sallia tietojensa uudelleenkäyttö Euroopan tilastoja varten 17 b, 17 c, 17 d ja 17 e artiklan mukaisesti;
- c) 17 f artiklan mukaista tietojen yhteiskäyttöä Euroopan tilastojärjestelmässä;
- d) III a luvun mukaista Euroopan tilastojen kehittämistä.”

2 artikla
Voimaantulo

²³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/868, annettu 30 päivänä toukokuuta 2022, eurooppalaisen datan hallinnoinnista ja asetuksen (EU) 2018/1724 muuttamisesta (datanhallinta-asetus) (EUVL L 152, 3.6.2022, s. 1).

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenkymmentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta

Neuvoston puolesta

Puhemies

Puheenjohtaja